

Løgmannsskrivstovan

Dagfesting: 07.10.2022
Mál nr.: 21/23299
Málsviðgjørt: NF
Ummælistíð: 07.10-
07.11.2022
Eftirkannað: Lógartænastan
dagfestir

Uppskot til

Løgtingslóg um klokkutíðina

§ 1. Klokkutíðin fyri Føroyar verður ásett at fylgja samskipaðu alheimsklokkutíðini (UTC) við einum tíma løgdum afturat (UTC+1).

§ 2. Lov nr. 53 frá 22. mars 1907 om Tidens Bestemmelse og løgtingslóg nr. 66

frá 21. mai 1980 um summartíð verða sett úr gildi.

§ 3. Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. juli 2023.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Vit hava eins flestu av okkara grannum skift millum summartíð og vetrartíð í nógv ár. Ikki allir føroyingar hava verið á einum málið um spurningin um summartíð og javnan hevur kjak stungið seg upp, um vit skuldu halda fram við at skifta til summartíð.

Síðani 2018 hevur verið umrøtt millum annað í ES, um tíðin er farin frá hesum, og um tað ikki er rættari at halda seg til eina og somu tíð árið runt. Enn er ongin semja um hetta í ES, men tað forðar ikki fyri, at vit her heima hjá okkum taka støðu til, um vit skulu halda fram við hesi siðvenju.

Løgtingslóg um summartíð kom í gildi í 1980, og summartíð varð fyrstu ferð kunngjørd í Føroyum við kunngerð nr. 97 frá 6. november 1980 fyri árið 1981. Sambært kunngerð nr. 6 frá 21. januar 2022 er summartíð eisini ásett fyri 2022 og 2023.

Av viðmerkingunum til lógina frá 1980 gongur fram, at høvuðsorsøkin til at innføra summartíð í Føroyum var, at onnur lond í Evropa høvdu innført summartíð fyri at spara orku. Hetta hevði við sær, at skrivstovutíðir í Føroyum og í Evropa bert vóru samanfallandi í nakrar tímar um døgnið. Við at innføra summartíð í Føroyum bar til at varðveita nøktandi fjarsamband við skrivstovur í umheiminum.

Í 1980 var trupulleikin, at Føroyar vóru tveir tímar aftanfyrir evropeiska meginlandið, og at skrivstovutíðirnar í Føroyum og hjá grannalondunum bara fullu saman í trýggjar til hálvan fjórða tíma. Við at seta í verk summartíð í Føroyum var sostatt ein heilur tími lagdur afturat, har vit kundu hava telefonsamband við útheimin.

Summartíðin var heilt frá byrjan ætlað sum ein máti at fáa sum mest burtur úr dagsljósinum, tá ið javnvágin millum dagsljós og arbeiðstíðirnar hjá fólki høvdu ein stóran orkusparandi týðning. Navnframi amerikanski uppfinnarin og politikarin Benjamin Franklin skjýtur upp longu í 1784 at seta í verk ”daylight saving” fyri at spara uppá kertuljósinu.

New Zealand er fyrsta landið at seta hetta í verk seinast í 19. øld, og millum annað Týskland, Eysturríki-Ungarn og Bretland leggjast afturat fyrst í 20. øld. Fleiri lond leggjast afturat upp gjøgnum 20. øld, og serliga eftir orkukreppurnar í 1973 og 1979 – harímillum Føroyar.

Lógin hevði ikki ein orkusparandi týðning fyri Føroyar í 1980. Fyri Føroyar var avgerandi, at tíðarmunurin millum Føroyar og grannalondini bleiv so stórur, og at tað tí ávirkaði fjarsambandið. Fyri lond, sum liggja langt norðuri, hevur skiftið millum vetrar- og summartíð í sær sjálvum minni ágóða enn í teimum londum, sum liggja longur suðuri. Munurin á nátt og degi í Føroyum er so stórur á hávetri og hásumri, at ein tími henda og handa vegin ger lítlan mun.

Samskiftishættirnir eru nógv broyttir, síðani lógin kom í gildi í Føroyum. Vit kunnu av álvara spyrja, um tíðin er farin frá siðvenjuni um at skifta millum vetrar- og summartíð. Hetta er ikki eitt orkusparandi tiltak, og tí kunnu vit eisini spyrja, um vit fáa nakað burtur úr, at øll skulu flyta klokkan tvær ferðir um árið. Finna vit ikki sannførandi grundgevingar fyri hesum, so er skipanin helst til meira ampa enn til gagn.

1.2. Galdandi lóggáva

Løgtingslóg um summartíð kom í gildi í 1980. Av viðmerkingunum til lógina gongur fram, at høvuðsorsøkin til at innføra summartíð í Føroyum var, at onnur lond í Evropa høvdu innført summartíð fyri at spara orku. Hetta hevði við sær, at skrivstovutíðir í Føroyum og í Evropa bert vóru samanfallandi í nakrar tímar um døgnið. Við at innføra summartíð í Føroyum bar til at varðveita nøktandi fjarsamband við skrivstovur í umheiminum.

Summartíð varð fyrstu ferð kunngjørd í Føroyum við kunngerð nr. 97 frá 6. november 1980 fyri árið 1981. Kunngerðir um summartíð hava seinastu árin vanliga verið gjørdar fyri 5 ár í senn.

Summartíð verður ásett at byrja seinasta vikuskiftið í mars og at enda seinasta vikuskiftið í oktober, har klokkan verður flutt ein tíma fram í mars og síðini ein tíma aftur í oktober.

Galdandi kunngerð er einans fyri árin 2022-2023, tí landsstýrið helt, at tíðin er farin frá siðvenjuni um at skifta millum vetrar- og summartíð.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Skulu vit gevast við at skifta millum summer- og vetrartíð, so mugu vit velja, um vit skulu aftur til gomlu normaltíðina (vetrartíðina), ella um vit skulu gera summartíðina til ta nýggju normaltíðina.

Kjarnin í kjakinum um tíðaráseting er sólhæddin í Føroyum.

Veruliga klokkutíðin í Føroyum um veturin: Klokkan 12.00 UTC+0 er klokkutíðin eftir sólhæddini í roynd og veru kl. 11.33 í Havn.

UTC er stytting fyri Coordinated Universal Time ella á føroyskum: samskipaða alheimsklokkutíðin.

Veruliga klokkutíðin í Føroyum um summarið: Klokkan 12.00 UTC+1 er klokkutíðin eftir sólhæddini í roynd og veru kl. 10.33 í Havn.

Tað merkir, at um veturin (UTC+0) eru vit, hvat viðvíkur sólhæddini, ein góðan hálvan tíma aftaná klokkutíðina. Um summarið (UTC+1) eru vit ein góðan hálvan annan tíma aftaná.

Sum áður víst á er týðningarmikli tátturin í hesum sambandi tíðartrupulleikin í samskiptinum við grannalondini. Tað var tað, sum var avgerandi undir krígunum, tá ið man hevði duplta summartíð, ið var gjørd vegna viðurskiptini við Bretland, og sum var avgerandi fyri summartíðina í 1980, sum bleiv innførd, tí at ES fór yvir til summartíð.

Tað ber til at áseta, at normaltíðin í Føroyum bæði vetur og summer verður UTC+1. Tá eru vit altíð ein góðan hálvan annan tíma aftaná sólhæddina. Tá verður tað altíð ein tími á muni millum Føroyar og Ísland, har vit eru ein tíma frammanfyri. Halda danir fast við summartíðina, verður tíðarmunurin millum Føroyar og Danmark/Evropa ongin um veturin, men Danmark/Evropa verður ein tíma frammanfyri um summarið.

Landsstýrið heldur, at vit skulu velja summartíð sum normaltíð. Orsøkin er at tá ið vit *skifta frá vetrartíð til summartíð*, taka vit fyrsta tíman av dagsljósi um morgunin, og leggja hann

afturat kvøldinum í staðin. Á føroyska hásumrinum merkir hetta til dømis, at sólin kemur upp klokkan fyra heldur enn longu klokkan trý, tá ið tey flestu kortini sova og ikki hava brúk fyri dagsljósinum. Í staðin fáa vit henda tíma, sum ikki kann brúkast so tíðliga um morgunin, aftur um kvøldið.

Tá ið vit hinvegin *skifta frá summartíð til vetrartíð*, taka vit tíman aftur frá kvøldinum (ella seinnapartinum, sum í Føroyum um veturin), og leggja hann afturat morgninum. Hetta skiftið, sum vit fremja aftur frá summartíð til vetrartíð tænar ongum endamáli í dag. Føroysku vetrardagarnir eru so stuttir, at tað fyri nógv kann gera tað sama, nær dagsljósið liggur. Fyri onnur er tað uttan iva ein fyrimunur, at tímin við dagsljósi liggur seinnapart á hávetri heldur enn um morgunin.

Velja vit summartíð (UTC+1) sum normaltíð merkir tað, at t.d. stytsta dag á árinum tann 21. desember kemur sólin upp kl. 10.55 í staðin fyri kl. 9.55, og sólin fer niður aftur kl. 16 í staðin fyri kl. 15. Vit missa ikki nakað av dagsljósinum, men við summartíð sum normaltíð velja vit at taka ein tíma frá morgninum og leggja hann seinnapartin í staðin.

Harafturat hevur hetta við sær, at tíðarmunurin millum Føroyar og okkara grannalond gerst minni, so leingi tey halda fram við at hava summartíð. Sí fylgiskjal 2.

Landsstýrið skjýtir upp, at vit fara yvir til eina varandi summartíð, sum er samskipaða alheimsklokkutíðin (UTC) við einum tíma lögðum afturat (UTC+1), og at hendan klokkutíðin eisini verður galdandi um veturin. Hetta hevur við sær, at tað, sum vit í dag kenna sum vetrartíð, fer í søguna.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Ásett verður at klokkutíðin fyri Føroyar – normaltíðin - verður ásett at fylgja samskipaðu alheimsklokkutíðini (UTC) við einum tíma lögðum afturat (UTC+1). Hetta er tað, sum vit í dag kenna sum summartíð.

Vit hesum verður normaltíðin í Føroyum bæði vetur og summer UTC+1. Tá er sólhæddin altíð góðan hálvan annan tíma aftaná klokkutíðina. Tað verður altíð ein tími á muni millum Føroyar og Ísland, har vit eru ein tíma frammanfyri. Fasthalda danir summartíðina verður tíðarmunurin millum Føroyar og Danmark og Evropu ongin um veturin, men Danmark og Evropa verður ein tíma frammanfyri um summarið.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Uppskotið hevur í tíðarskeiðnum xx.xx. til xx.xx 2022 verið til ummælis hjá:

- Øllum stjórnarráðunum
- Vinnuhúsinum, KT-Felagnum,
- Búnaðarstovan, Bóndafelag Føroya, Meginfelag búnaðarmanna
- Føroya Fiskimannafelag, Meginfelag Útróðramanna
- Kommunufelagnum

Uppskotið hevur eisini ligið til almenna hoyring á hoyringarportalinum hjá landsstýrinum.

Ummæli kom frá

Løgmannsskrivstovan skal viðmerkja, at ...

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur ongar fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur ongar umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur. Tað er væntandi ein positiv avleiðing, at tíðarmunurin millum Føroyar og grannalondini minkar.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Lógaruppskotið hevur ongar fíggjarligar ella umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna. Tað er væntandi ein positiv avleiðing, at tíðarmunurin millum Føroyar og grannalondini minkar.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið hevur ongar fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Tað eru ikki millumtjóðasáttmálar á hesum økinum, ið lógaruppskotið fevnir um, sum Føroyar hava skyldu at fylgja. Uppskotið hevur tí ikki fíggjarligar, umsitingarligar, umhvørvisligar ella aðrar avleiðingar grundað á skyldur í millumtjóðasáttmála.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Uppskotið er ikki í ósamsvari við Hoyvíkssáttmálan, Evropeiska mannarættindasáttmálan, EMRS, ella Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek. Uppskotið hevur tí ikki fíggjarligar, umsitingarligar, umhvørvisligar ella aðrar avleiðingar grundað á skyldur í millumtjóðasáttmála.

2.9. Markaforðingar

Tað eru ongar kendar markaforðingar, og lógaruppskotið elvir ikki til nýggjar markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hevur ongar ásetingar um revsing, útpanting ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Lógaruppskotið hevur ongar ásetingar um skatt ella avgjöld.

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið hefur ongar ásetingar um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið líkamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Lógaruppskotið áleggur ikki fólki nýggjar skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur ongar heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Nei

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Ásett verður at klokkutíðin fyri Føroyar – normaltíðin - verður ásett at fylgja samskipaðu alheimsklokkutíðini (UTC) við einum tíma lögðum afturat (UTC+1). Hetta er tað, sum vit í dag kenna sum summartíð. Hetta hevur við sær, at tað, sum vit í dag kenna sum vetrartíð, fer í søguna.

Vit hesum verður normaltíðin í Føroyum bæði vetur og summer UTC+1. Tá er sólhæddin altíð góðan hálvan annan tíma aftan á klokkutíðina. Tað verður altíð ein tími á muni millum Føroyar og Ísland, har vit eru ein tíma frammanfyri. Fasthalda danir summartíðina verður tíðarmunurin millum Føroyar og Danmark og Evropu ongin um veturin, men Danmark og Evropa verður ein tíma frammanfyri um summarið.

Landsstýrið heldur, at vit skulu velja summartíð sum normaltíð. Orsøkin er at tá ið vit skifta frá vetrartíð til summartíð, taka vit fyrsta tíman av dagsljósi um morgunin, og leggja hann afturat kvøldinum í staðin. Á føroyska hásumrinum merkir hetta til dømis, at sólin kemur upp klokkan fyra heldur enn longu klokkan trý, tá ið tey flestu kortini sova, og ikki hava brúk fyri dagsljósinum. Í staðin fáa vit henda tíma, sum ikki kann brúkast so tíðliga um morgunin, aftur um kvøldið.

Velja vit summartíð sum normaltíð merkir tað, at t.d. stytsta dag á árinum tann 21. desember kemur sólin upp kl. 10.55 í staðin fyri kl. 9.55, og sólin fer niður aftur kl. 16 í staðin fyri kl. 15. Vit missa ikki nakað dagsljós, men við summartíð sum normaltíð velja vit at taka ein tíma frá morguninum og leggja hann seinnapartin í staðin.

Harafturat hevur hetta við sær, at tíðarmunurin millum Føroyar og okkara grannalond gerst minni, so leingi tey halda fram við at hava summartíð. Sí fylgiskjal 2.

Til § 2

Sum fylgibroyting av hesum lógaruppskotinum skulu tvær lógir setast úr gildi:

1) Lov nr. 53 frá 22. mars 1907 om Tidens Bestemmelse.

Í hesari lógini er í § 1 ásett, at “Tiden skal herefter for Færøerne bestemmes lige med Middelsoltiden for Greenwich.” Lógin kom í gildi 1. januar 1908. Middelsoltiden for Greenwich er tað, sum fyrr varð stytt til GMT.

Sum kuriosum kann upplýsast at viðmerkingarnar til lógina vóru soljóðandi:

“Den administrerende direktør for Det Store Nordiske Telegraf-Selskab har anmodet amtet om at foranledige middelklokkeslættet fastsat for Færøerne. Direktøren har i så henseende bemærket, at det mest praktiske, i hvert fald i telegrafisk henseende, vilde være, om Færøerne vilde antage Greenwich tid, og har oplyst, at Islands middeltid er fastsat til 1 time senere end Greenwich tid. Skulle man ikke på Færøerne ville antage Greenwich tid, har direktøren foreslået Færøernes middeltid fastsat til 30 minutter senere end Greenwich tid.

Amtet har i henhold hertil udarbejdet foreliggende lovudkast, hvorom bemærkes: Fastsættelsen af Færøernes tid må anses for et lovgivningsanlæggende, idet spørgsmålet for det øvrige kongeriges vedkommende er afgjort ved lov; se lovene af 6. februar 1880 og 20. marts 1893. For Færøerne findes ingen anden gældende lovbestemmelse herom end Norske

Lov 2-21-36 (svarende til Danske Lov 2-22-42), der påbyder, at *“Klokkerne maa ej stille Klokken nogen til Villie, enten for Bryllupers, Begravelsers, eller Anden Aarsags skyld anderledes, end Solen og Dagens Tid det udkræver, under tyve Lod Sølv's Straf til Kirken.”*. Herefter er den rette tid hvert enkelt steds soltid, og da Færøerne ligger mellem 6 gr. 15 min. og 7 gr. 41 min. vestlig længde for Greenwich, er tidsforskellen mellem øernes østligste og vestligste punkt 5 min. 44 sek. (nemlig henholdsvis 25 min. og 30 min. 44 sek. senere end Greenwich tid). For Thorshavn, der ligger på 6 gr. 46 min. 23 sek. v. L for Greenwich er den rette tid 27 min. 5 ⁸/₁₅ sek. senere end Greenwich tid. Efter Thorshavns middelsoltid ere klokkeslættene i den færøske almanak angivne.

Når der ved lov skal fastsættes en ens tid for Færøerne – hvorfor praktiske hensyn vistnok tale – kan der næppe være tvivl om, at man bør følge det i det øvrige kongerige (Lov af 29. marts 1893) og de fleste andre europæiske lande fulgte system, hvorefter tiden bestemmes i et vist simpelt forhold til Greenwich middelsoltid; og det syntes da hensigtsmæssigst at sætte færøsk tid lig med den, idet forskellen imellem Greenwich tid og stedtiden næppe vil volde nogen praktisk ulempe, medens det på den anden side vil frembyde øjensynlige fordele, at Færøernes tid bliver ens med Greenwich tid og henholdsvis en time senere og en time tidligere end dansk og islandsk tid.”

Uppskotið varð einmælt samtykt av Løgtinginum 7. september 1906 við 16 atkvøðum fyri, meðan 3 løgtingsmenn ikki atkvøddu og 3 ikki vóru til staðar.

Hendan lógin nr. 53 frá 22. mars 1907 om Tidens bestemmelse er galdandi lógin í dag og skal setast úr gildi, tá ið klokkutíðin fyri Føroyar verður broytt til UTC+1.

- 2) Løgtingslóg nr. 66 frá 21. mai 1980 um summartíð.** Hendan lógin ásetir í § 1, at landsstýrið fær heimild til ein part av árinum í kunngerð at áseta, at samdøgrið byrjar 1 tíma fyrr í mun til vanliga tíðarrokning. Landsstýrið kann samstundis áseta tær neyðugu fremjingarreglurnar.

Av viðmerkingunum til lógina framgongur, at høvuðsorsøkin til at innføra summartíð í Føroyum var, at onnur lond í Evropa høvdu innført summartíð fyri at spara orku, og at hetta hevði við sær, at skrivstovutíðir í Føroyum og í Evropa bert vóru samanfallandi í 3 – 3 ½ tíma um døgnið. Við at innføra summartíð í Føroyum kundi man varðveita nøktandi fjarsamband við skrivstovur í umheiminum. Summartíð verður altíð sett at koma í gildi seinasta sunnudag í mars og at fara úr gildi aftur seinasta sunnudag í oktober.

Summartíð varð fyrstu ferð kunngjørd í Føroyum fyri 1981 við kunngerð nr. 97 frá 6. november 1980. Til og við 1989 var summartíð ásett fyri eitt ár í senn. Síðani varð summartíð ásett fyri 2 og 3 ár í senn, og í tíðarskeiðnum 1998-2021 hevur summartíð verið ásett fyri 5 ár í senn. Galdandi kunngerð nr. 6 frá 21. januar 2022 um summartíð er ásett fyri 2022 og 2023.

Lógaruppskotið um summartíð varð einmælt samtykt av Løgtinginum 29. apríl 1980 við 23 atkvøðum fyri og ongari ímóti.

Hendan løgtingslógin nr. 66 frá 21. mai 1980 um summartíð er ikki longur viðkomandi, tá ið klokkutíðin fyri Føroyar verður broytt til UTC+1. Hon skal tí setast úr gildi.

Til § 3

Skotið verður upp at lögtingslógin fær gildi í 1. juli 2023.

Um hetta mundið er í Føroyum ásett summartíð fyrri Føroyar 2023 sambært kunngerð nr. 6 frá 21. januar 2022 um summartíð 2022 og 2023. Avleiðingin av at hendan lögtingslógin kemur í gildi 1. juli 2023 er, at summartíðin ikki fer úr gildi aftur, men gerst varandi normaltíð.

Tá ið lögtingslóg nr. 66 frá 21. mai 1980 um summartíð verður sett úr gildi 1. juli 2023, fellur eisini kunngerð nr. 6 frá 21. januar 2022 um summartíð 2022 og 2023 burtur.

Løgmannsskrivstovan, dagfesting.

Bárður á Steig Nielsen
løgmaður

/ John Rajani

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Heimskort við tíðarsonum.

Fylgiskjal 2: Tíðarmunur millum Føroya og grannalondini við klokkutíðini UTC+1.

Fylgiskjal 3: Lond sum brúka summartíð – kort.

Fylgiskjal 4: Ummæli frá ...